

### Parshat Maatot-Maasei Experiential Impact

Simon Wolf

Parshat Maasei enjoins Bnei Yisrael to allocate forty-two cities to the tribe of Levi to settle in since they would not be awarded an inheritance in the land.<sup>1</sup> The cities would be allocated on a pro rata basis, with those tribes that had larger populations and land apportionments contributing more cities and the smaller tribes allotting a smaller number of cities.<sup>2</sup> Levi's "inheritance" was to be their portions in the sacrifices and tithes or as the verse allegorically explains, "God is their inheritance."<sup>3</sup> Since the tribe of Levi were the teachers and purveyors of Torah,<sup>4</sup> God's emissaries,<sup>5</sup> they were dispersed amongst the other tribes in order to provide local spiritual leadership throughout the nation. That local presence would be reinvigorated when they took their turn serving in the central place of worship, the Mishkan or the Mikdash, and that inspiration would then be infused into the local population upon their return.

In addition to the forty-two Levite cities, the Torah also indicates that the tribe of Levi was granted another six cities.<sup>1</sup> Though, these six cities had a different purpose than solely housing the Levites; they were to be "cities of refuge (עָרֵי מִקְלָט)." The Torah goes on to explain that there is a difference between murder and manslaughter. Someone who intentionally kills, murders, is subject to a death penalty.<sup>6</sup> God's presence in the Land will not tolerate any alternative outcome other than the murderer being brought to justice.<sup>7</sup> On the other hand, unintentional killing, manslaughter, requires the perpetrator to run to a city of refuge in order to protect themselves from a familial avenger (גֹּאֵל הַדָּם).<sup>8</sup> As long as one remains in

the city of refuge, they are afforded protection from the possibility of facing extra-judicial revenge for their careless act of killing, or, in essence, their punishment is exile. The killer is to remain in the city of refuge until the death of the currently serving Kohen HaGadol. The tribe of Levi were to be the permanent residents of such cities. Again, this is likely in order that the local Levite leadership could provide spiritual guidance and therapy to the offending party and hopefully remediate them for their eventual reentry into society. In Sefer Yehoshua, it describes the allocation of the Levite cities and the cities of refuge, both by the particular cities contributed by each tribe and who amongst the Levite family would reside in those cities.<sup>9</sup>

In this week's Parsha, the Torah specifies the general location of the cities of refuge. "The cities which you shall give shall be for you six cities of refuge. Three cities shall be designated beyond the Jordan, and the other three shall be designated in the land of Canaan: they shall serve as cities of refuge."<sup>10</sup> Later on in Parshat V'Etchanan, Moshe dedicates the three cities that were to be Arei Miklat, cities of refuge, on the eastern side of the Jordan River. "Then Moses set aside three cities on the east side of the Jordan; to which a killer might escape, one who kills his neighbor unintentionally, and did not previously hate him. He shall flee to one of these cities and live: Betzer in the wilderness, in the plain country, belonging to the tribe of Reuven; and Ramot in Gilad, belonging to the tribe of Gad; and Golan in Bashan, belonging to the tribe of Menashe."<sup>11</sup> The list of the remaining three cities of refuge that are to be allocated in Eretz Canaan is completed in Sefer Yehoshua. "So they set aside Kedesh, in the Galil, in the hill country of Naphtali; Sh'chem in the hill country of Ephraim,

<sup>1</sup> ואת הערים אשר תתנו ללויים את שש-ערי המקלט אשר תתנו לגס שמה הרצח ועליהם תתנו ארבעים ושתים עיר: כלי-הערים אשר תתנו ללויים ארבעים ושמונה עיר אתהו ואת-מגרישיהו: (במדבר לה, טז-יז)  
<sup>2</sup> והערים אשר תתנו מאחזת בני-ישראל מאת הרב תרבו ומאת המעט תמעטו איש כפי נחלתו אשר יחלו: יתן מעריו ללויים: (במדבר לה, ח)  
<sup>3</sup> ויאמר יקוק אליהו בארצם לא תנחלו ויחלק לא-יהיה לה בתוכם אני חלקו ונחלתו בתוך בני ישראל: (במדבר יח, כ) \\\ לא-יהיה לפניהם הלוים כל-שבט לני חלק ונחלה עם-ישראל אשר יקוק ונחלתו יאכלו: ונחלה לא-יהיה-לו בקרב אחיו יקוק הוא נחלתו כאשר דבר-לו: (דברים יח, א-ב)  
<sup>4</sup> יורו משפטיהו ליעקב ותורתו לישראל ישומו קטורה באפך וכליל על-מזבחך: (דברים לג, י) \\\ והיו ככלות משה לכתב את-דברי התורה-הזאת על-ספר עד תמם: ויצו משה את-הלוים נשאי ארון ברית-יקוק לאמר: לקח את ספר התורה הזו ושמתם אותו מצד ארון ברית-יקוק אלקיכם והיה-שם בך לעד: (דברים לא, כד-כו)  
<sup>5</sup> כי בו בחר יקוק אלקיך מכל-שבטיו לעמד לשרת בשם-יקוק הוא ובניו כל-הימים: (דברים יח, ה)  
<sup>6</sup> ואם-בכלי ברזל הפךו וימת רצח הוא מות ימת הרצח: ואם באבן יד אשר-ימות בה הפךו וימת רצח הוא מות ימת הרצח: או בכלי עץ-יד אשר-ימות בו הפךו וימת רצח הוא מות ימת הרצח: גאל הדם הוא ימת את-הרצח בפגעו בו הוא ימתו: ואם-בשנאה יהדפנו או-השליך עליו בצדנה ימת: או באיבה הפךו בידו וימת מות-ימת הפכה רצח הוא גאל הדם ימת את-הרצח בפגעו בו: (במדבר לה, טז-כא)  
<sup>7</sup> והיו אלה ועד לחקת משפט לדרייתכם בכל מושבותיכם: כלי-מכה נפש לפי עדים ירצח את-הרצח וקח לא-יענה נפש לומר: ולא תקחו לפר לניס אלי-עיר מקלטו לשוב לשבת בארץ עד-מות למוות כיימות ימות: ולא תקחו לפר לניס אלי-עיר מקלטו לשוב לשבת בארץ עד-מות הפכה: ולא תתניפו את-הארץ אשר אתם בה כי הדם הוא יחניף את-הארץ ולא-ארץ לא-

יכפר לדם אשר שפך-ה כי-אם בדם שפכו: ולא תטמא את-הארץ אשר אתם יושבים בה אשר אני שכן בתוכה כי אני יקוק שכן בתוך בני ישראל: (במדבר לה, כט-לד)  
<sup>8</sup> ואם-בפתע בלא-איבה הדפו או-השליך עליו כל-כלי בלא צדנה: או בכל-אבן אשר-ימות בה בלא ראות ויפל עליו וימת והוא לא-איב לו ולא מבקש רעתו: ושפטו העדה בין המלה ובין גאל הדם על המשפטים האלה: והצילו העדה את-הרצח מיד גאל הדם והשיבו אתו העדה אלי-עיר מקלטו אשר-נס שמה וישב בה עד-מות הפכה הגדל אשר-משח אתו בשמן הקדש: ואם-יצא יצא הרצח את-גבול עיר מקלטו אשר ינוס שמה: ומצא אתו גאל הדם מחוץ לגבול עיר מקלטו ורצח גאל הדם את-הרצח אין לו דם: כי בעיר מקלטו ישב עד-מות הפכה הגדל ואחר מות הפכה הגדל ישוב הרצח אל-ארץ אחזתו: (במדבר לה, ככ-כח) \\\ וידבר יקוק אל-משה לאמר: דבר אל-בני ישראל ואמרת אליהם כי אתם עברים את-הירדן ארצה פגועו: והקרייתם לכם ערים ערי מקלט תהיינה לכם ונס שמה רצח מכה-נפש בשגגה: והיו לכם הערים למקלט מגאל ולא ימות הרצח עד-עמדו לפני העדה למשפט: (במדבר לה, ט-יב) \\\ יהושע פרק כ  
<sup>9</sup> יהושע פרק כא  
<sup>10</sup> והערים אשר תתנו שש-ערי מקלט תהיינה לכם: אתו שלש הערים תתנו מעבר לירדן ואת שלש הערים תתנו בארץ פגועו ערי מקלט תהיינה: (במדבר לה, יג-יד)  
<sup>11</sup> אז יבדיל משה שלש ערים בעבר הירדן מזרחה שמש: לגס שמה רצח אשר ירצח את-רעהו בכלי-יד והוא לא-שנא לו מתמל שלשם ונס אל-אחת מן-הערים האלו: את-בצר במדבר בארץ המישר לראובן ואת-ירמיה בגלעד לגדי ואת-גולן בבשן למנשה: (דברים יד, מא-מג) \\\ ומעבר לירדן יריחו מזרחה נתנו את-בצר במדבר במישר ממטה ראובן ואת-ירמיה בגלעד ממטה-גד ואת-גולן בבשן ממטה מנשה: (יהושע כח, \\\ להיכן גולן? לערי מקלט, לשלש שבעבר הירדן ולשלש שבארץ כנען, שנאמר: את שלש הערים תתנו מעבר לירדן ואת שלש הערים תתנו בארץ כנען וגו'. עד שלא נבחרו שלש שבארץ ישראל לא היו שלש שבעבר הירדן קולטות, שנאמר: שש ערי מקלט תהיינה, עד שיהיו ששתן קולטות כאחת... (מכות ב,ה גמ' ט):

and Kiryat Arba, which is Chevron, in the hill country of Yehuda."<sup>12</sup>

In Parshat Shoftim, it states that these cities chosen because of their central location and easy access.<sup>13</sup> Chazal specify that there needs to be clear signage posted on the roads to indicate the direction to the nearest city of refuge at every junction.<sup>14</sup> In addition, they were to be distributed in such a manner that it would provide equidistant access to a city of refuge for the populations from each region.<sup>15</sup> The Gemara also suggests that the three cities found in Eretz Canaan were latitudinally parallel to those that were designated on the eastern side of the Jordan River.<sup>16</sup>

This setup only serves to exacerbate the question that jumps out from the allocation of the cities of refuge. Why did two and half tribes on the eastern side of the Jordan River require three Arei Miklat while the nine and half tribes in Eretz Canaan were only designated a similar three cities of refuge? One could suggest that it has to do with the size of land apportioned rather than the magnitude of the population.<sup>17</sup> While this might be true with regards to the north-south expanses conquered and allocated on both sides of the Jordan River, which would explain Chazal's view that the two sets of three were parallel to each other, it certainly does not seem correct concerning the east-west dimensions. Moreover, it certainly does not account for the population differences between the two sides of the Jordan which statistically should have had a greater impact on the number of people seeking asylum and therefore demand a commensurate number of cities of refuge to be allocated.

Chazal in the Gemara Makkot were aware of this discrepancy and therefore pose this very question. "Why were there three cities designated on the east bank of the Jordan, where two and a half tribes resided, and three cities designated in Eretz Yisrael, where more than nine tribes resided?"<sup>18</sup> Abaye responds: "In Gilead, which is located on the east bank of the Jordan, murderers are common for it says in Hoshe'a, 'Gilead is a city of evildoers; it is covered with footprints (עֵקֶבָה) of blood.'<sup>19</sup> What is the meaning of: footprints (עֵקֶבָה) of blood? Rabbi Elazar says: It means that they would set an ambush (עוקבין) to kill people." Rashi quotes this explanation in this week's Parsha,<sup>20</sup> but the answer is completely incomprehensible. Cities of refuge are designated for those that killed unintentionally, but the verse in Hoshe'a is describing individuals who are committing premeditated murder!

The Ramban suggests that those that deliberately murder pretend to have committed their murder unintentionally and therefore there is a need for more Arei Miklat to accommodate those imposters until their true intentions can be discovered.<sup>21</sup> He also notes that based on Chazal's view that the Levite cities also functioned as cities of refuge then the balance is restored since thirty-six of Levites cities were within Eretz Canaan and only six were found on the eastern side of the Jordan River. The Chizkuni is a similar vein proposes that, based on Chazal, all killers, intentional or not, at first seek refuge in an Ir Miklat and then they are called to trial to determine if they are entitled to the city's protection.<sup>22</sup> Therefore, larger numbers of murderers still require additional refuge space to accommodate them pretrial. Other commentaries, based on a

<sup>12</sup> וַיִּקְדְּשׁוּ אֶת־קִדְשׁ בְּגִלְיָל בְּהַר נַפְתָּלִי וְאֶת־שֵׁכֶם בְּהַר אֶפְרַיִם וְאֶת־קִרְיַת אַרְבַּע הַיָּא חֲבֵרוֹן בְּהַר יְהוּדָה: (יהושע כ, ז)

<sup>13</sup> שְׁלוֹשׁ עָרִים תִּבְדְּלֵי לָךְ בְּתוֹךְ אֶרֶץ אֲשֶׁר יִקְוֶה אֲלֵהֶם נִתְּנוֹ לָךְ לְרִשְׁתָּהּ: תִּכְוֵן לָךְ הַדֶּרֶךְ וְשִׁלְשֵׁת אֶת־גְּבֻל אֶרֶץ אֲשֶׁר יִנְחִלְהָ יִקְוֶה אֲלֵהֶם וְהָיָה לָנוֹס שָׁמָּה כִּלְרִצְוֹנָם: (דברים יט, ב-ג)

<sup>14</sup> ...ומכוונות להן דרכים מזו לזו, שנאמר: תכין לך הדרך ושלושת וגו'... (מכות ב, ה גמ' ט): ׁ תניא, ר' אליעזר בן יעקב אומר: מקלט היה כתוב על פרשת דרכים, כדי שיכיר הרוצח ויפנה לשם. אמר רב כהנא: מאי קרא? תכין לך הדרך, עשה לך הכנה לדרך (מכות א:)

<sup>15</sup> ושלושת - שיהו משולשין, שיהא מדרום לחברון כמחברון לשכם, ומחברון לשכם כמשכם לקדש, ומשכם לקדש כמקדש לצפון. (מכות ט)

<sup>16</sup> תנו רבנן: שלש ערים הבדיל משה בעבר הירדן, וכנגדן הבדיל יהושע בארץ כנען, ומכוונות היו כמין שתי שורות שבכרם, חברון ביהודה כנגד בצר במדבר, שכם בהר אפרים כנגד רמות בגלעד, קדש בהר נפתלי כנגד גולן בבשן. (מכות ט)

<sup>17</sup> ...ועל דרך הפשט נראה בעיני, כי ארץ עבר הירדן היתה גדולה מאד, כי הם שני מלכי האמורי גדולים שהמקראות מפליגים בהם, ואף כי עמון ומואב טהרו (ס"א נזחר) בהם, ומלכי ארץ כנען מלכי עיירות לכל מושל עיר יקראו לו מלך, כאשר אתה רואה מלך ירושלים אחד מלך חברון אחד (יהושע יב י) וביניהם מהלך חצי יום, וכן הזכירו חכמים (שמו"ל לב ב) בין בית אל לעיר ארבעת מילין שלזו מלך ולזו מלך. ויתכן שכן היה המנהג בדורות ההם שכל אדון עיר יקרא מלך, או היה לכבוד ארץ ישראל כמדבר רז"ל. מכל מקום לא היו מלכי ארצות רק מלכי עיר ועיר, וכן כתוב (שופטים א ז) שבעים מלכים בהונות ידיהם ורגליהם מקוצצים היו מלקטים תחת שולחני. והנה היתה עבר הירדן גדולה מאד, ראוייה לשלש ערי מקלט ככל ארץ ישראל מן הירדן והלאה, והיו אלה השש ערים לבדן קולטות, והארבעים וששים למגרשי הלויים לא למקלט: (רמב"ן במדבר לה, יד)

<sup>18</sup> בעבר הירדן תלת, בארץ ישראל תלת? אמר אביי: בגלעד שיכחי רוצחים, דכתיב: גלעד קרית פועלי און עקובה מדם, מאי עקובה מדם? א"ר אלעזר: שהיו עוקבין להרוג ונפשות. (מכות ט-י:)

<sup>19</sup> גִּלְעָד קְרִית פְּעֻלֵי אֲוֹן עֵקֶבָה מְדָם: (הושע ו, ח)

<sup>20</sup> את שלש הערים וגו' - אף על פי שבארץ כנען תשעה שבטים וכאן אינן אלא שנים וחצי, השוה מנין ערי מקלט שלהם משום דבגלעד נפישו רוצחים, דכתיב (הושע ו, ח) גלעד קרית פועלי און עקובה מדם: (רש"י במדבר לה, יד)

<sup>21</sup> את שלש הערים - ואף על פי שבארץ כנען תשעה המטות וכאן אינן אלא שנים וחצי, השוה מנין ערי מקלט שלהם, כי בגלעד נפישו רוצחים דכתיב (הושע ו, ח) גלעד קרית פועלי און עקובה מדם, לשון רש"י מדברי רז"ל (מכות ט ב). ואף על פי שאין המקלט אלא בשוגגין, היו שופכי דמים במרמה ומראין עצמן כשוגגין, והוצרך להרבות להם ערי מקלט לקלט את כול שלל נודע מי המזיד. ואם כן צוה הקדוש ברוך הוא זה על שם העתיד, על דרך וקם העם הזה זונה (דברים לא טז), או שיאמרו שהיה אויר ארץ גלעד מגדלת רוצחים מאז היתה לגוי. ואני תמה, כי על דעת רז"ל (מכות י א) הכתוב שאמר (לעיל פסוק ו) ועליהם תתנו ארבעים ושנים עיר, כולם למקלט צוה בהם, והנה היו מהם בארץ כנען ל"ו ערים ובעבר הירדן ו' וכולן קולטות לדעת רז"ל. והנה היו המקלטים לכל ארץ ישראל ביושר והשוויה, כי ארבע ערי מקלט יגיעו לשבט, גם חשב שבט מנשה בארץ כנען מפני שרובו שם היה. ואולי בעיר המועדה ריבה ה' בעבר הירדן לכבוד משה, שיבדיל הוא חציון, אבל בכללן במדה ובמנין היו: (רמב"ן במדבר לה, יד)

<sup>22</sup> את שלש הערים חסר כאן המעשה ופירש בפי' ואתחנן. כאן פירש"י אעפ"י שבארץ כנען תשעה שבטים וכאן אינן אלא שנים וחצי השוה מנין ערי מקלט שלהם משום דבגלעד נפישו רוצחים דכתיב גלעד קרית פועלי און עקובה מדם כלומר אף ההורגים במזיד גולים לערי מקלט ולפיכך צריכים היו אותם שבגלעד לערי מקלט בשוה לאותה שבארץ כנען כדתבנת בראשונה אחד שגוג אחד מזיד גולה לשם, בראשונה פרש"י בתחלת דינו והיינו דכתיב כאן ולא ימות הרוצח עד עמדו לפני העדה למשפט והכי איתא בספרי הכל מקדימין לערי מקלט ב"ד שולחין ומביאין אותו משם שמי שנתחייב מיתה רגוהו ומי שלא נתחייב מיתה פטרוהו. (חזקוני במדבר לה, יד)

Midrash Chazal in Parshat Mishpatim, put forward the following solution. When an individual murders or causes an unintentional death without witnesses, they will not face their respective punishments of death or exile because of a lack of evidence. God solves this problem by having the two meet subsequently and having the party deserving of exile kill unintentionally the murderer in front of witnesses, thereby ensuring that each party gets their due. Based on this calculus, the more murderers, who are likely to act incognito, will result in more unintentional killings to straighten everything out.<sup>23</sup>

A more compelling solution might be to suggest that killing of any form is a product of an environment.<sup>24</sup> Murder, at its core, is a disregard for another person's life. It is the deprecation of the Godly image that is found in each individual and the viewing and treating of them similar to animals.<sup>25</sup> If life is sacred, then murder is an inconceivable option or solution. The fact that murder exists within a society is a sign that the sanctity of life has been diminished; the preponderance of murder demonstrates that society has failed to properly educate or lost the proper perspective with regards to the value of the life and the Godliness embedded within each individual. That cheapening of life has a broader impact on society since a byproduct of that sentiment, by definition, is that it will also produce more unintentional killings (שוגג). That is because at its core an unintended killing is a result of too little care for other's lives. It is that lack of concern that caused the "killer" to not take the proper precautions to protect the lives of others and that resulted in an unintentional death. Had there been a higher societal premium on life, the person would have acted in a more cautious manner to avoid any possibility of causing the death of others. Murder is symptomatic of a deeper fault line within society and therefore it will be synonymous with more unintentional deaths. It is an issue spawned by a problematic societal attitude towards the value of life.

The question then is why was Gil'ad, or the eastern side of the Jordan, more susceptible to

this problem? It could be because of their distance from the central place of worship which left them less spiritually connected. That lack of spirituality might have been the cause of why those individuals or tribes chose to concern themselves with their flocks and the luscious grazing lands rather than the settling of Eretz Yisrael or it could have been the result of their choosing to be so distant. Either way, that disconnection left them more vulnerable to corrupted attitudes towards the sanctity of life.

In this week's Parsha, Bnei Gad and Bnei Reuven approach Moshe Rabbeinu with a request to remain on the eastern side of the Jordan River.<sup>26</sup> The Torah relates that the impetus for this petition was that Bnei Gad and Bnei Reuven were blessed with an abundance of livestock and the rich grazing lands conquered from Sichon and Og were of great appeal and value to them. Disconcerted by their request, Moshe states incredulously, "shall your brethren go to battle while you remain here?" After wandering in the desert for forty years and the loss of an entire generation, Bnei Yisrael had finally been released from the sin of the Meraglim and were on the verge of entering the Promised Land. Moshe accuses Bnei Gad and Bnei Reuven of repeating the sin of their forefathers by fomenting seeds of dissension amongst Bnei Yisrael to enter the Land of Israel. Their "refusal" to join the remainder of Bnei Yisrael in the conquest of Eretz Canaan would dishearten and demoralize the rest of the people. It would be interpreted as a lack of faith in God's ability to empower Bnei Yisrael's conquest of Eretz Yisrael and cast aspersions on the desirability of the Land of Israel. In order to mitigate the negativity that might be construed by their remaining on the eastern side of the Jordan River, Bnei Gad and Bnei Reuven present a novel solution to Moshe Rabbeinu. They propose building fortified cities in the lands conquered from Sichon and Og to house their livestock and families. Bnei Gad and Bnei Reuven would join and lead the remainder of Bnei Yisrael in the conquest of the Land of Israel. They commit not to return home until the

<sup>23</sup> את שלש הערים מעבר לירדן ואת שלש הערים בארץ כנען. ופר' שני דמכות מקשה בעבר הירדן תלת ובארץ ישראל תלת ומשני בגלעד שהוא מעבר לירדן שכיחי רוצחים דכתיב גלעד קרית פועלי און עקובה מדם א"ר אלעזר שהיו עוקבים להרוג נפשות וקשיא מאי קא משני והא לא מהני ערי מקלט אלא להורגים בשוגג ובגלעד דשכיחי רוצחים דקאמר היינו במזיד. וי"ל דכיון דשכיחי רוצחים במזיד הקדוש ברוך הוא מביא שם רוצחים בשוגג בלא עדים כדי שיהרגו הרוצחים במזיד ויהיו שם עדים ויגלו כדאמרין התם בסמוך מרשעים יצא רשע במה הכתוב מדבר בשני בני אדם שהרגו את הנפש אחד הרג שוגג ואחד הרג מזיד לזה אין עדים ולזה אין עדים הקדוש ברוך הוא מזמין לפונדק אחד זה שהרג מזיד וישב תחת הסולם וזה שהרג שוגג עולה בסולם ונופל עליו והורגו ויש שם עדים זה נהרג זה גולה: (דעת זקנים מבעל תוספות במדבר לר"ד, י"ד) גור אריה בשם אחיו שם (שפתי חכמים שם)

<sup>24</sup> אח"כ ראיתי שיש משהו דומה בגור אריה בסוף דבריו במדבר לר"ד: ... אבל נראה לי כי כל שוגג היה לו להיות נהרג שלא יהרוג, ולכך חייב גלות, דאם לא כן, למה יגלה, [www.swdaf.com](http://www.swdaf.com)

דמה עשה, אלא שהיה לו להיות נהרג שלא יהיה חבירו נהרג על ידו. ובגלעד נפישו רוצחים אותם שהם מזידים, ומיילא לא תמצא אף אחד מהם - אף הטובים שבהם - שהיה נהרג שלא יהרוג חבירו בשוגג. ולפיכך, כמו שתמצא הרבה מזידין שהורגים במזיד, מכל שכן שהיו יותר הרבה שוגגים, שאין נהרגים שלא יבואו על ידם שפכות דם. ולפיכך היה צריך להרבה ערי מקלט: ועוד, דודאי מה שהיו שם הרבה רוצחים, היינו מפני שהמקום גורם, שהיה מגדלת רוצחים לרצוח אנשים, לכך היה מוכן לגדל אנשים הורגי שוגג. כי יש בני אדם מוכנים לדבר מה יותר, והיה המקום מגדל אנשים שעל ידם יבא שפכות דם - יש במזיד ויש בשוגג, ופשוט הוא:

<sup>25</sup> כְּלִי-רֶמֶשׁ אֲשֶׁר הוּא־חַי לָגֶם יִהְיֶה לְאֹכְלָהּ כִּי־רָקַע עֵשֶׂב נִתְתִּי לָגֶם אֶת־כָּל: אֶרֶץ-בְּשֶׁר בְּנִפְשׁוֹ דָמוֹ לֹא תֹאכְלוּ: וְאֶךְ אֶת־דַּמְכֶם לִנְפְשֵׁיכֶם אֲדַרְשׁ מִי־כִלְתֵּיהֶם אֲדַרְשֶׁנּוּ וּמִי־דַם הָאָדָם מִי־אִישׁ אֲחִיו אֲדַרְשׁ אֶת־גִּפְשׁ הָאָדָם: שֶׁפֶר־דָם הָאָדָם בְּאָדָם דָּמוֹ יִשְׁפֹּךְ כִּי בְּצֶלֶם אֱלֹקִים עָשָׂה אֶת־הָאָדָם: (בראשית ח, ג-ו)

<sup>26</sup> במדבר פרק לב

remainder of Bnei Yisrael are settled on the western side of the Jordan River. This would enhance the morale of the people and dispel any possible misinterpretation of their motives for requesting to remain on the eastern side of the Jordan River. Moshe accepts their proposal. In a national ceremony before Elazar HaKohen and Yehoshua Bin Nun, the leadership of the next generation, Moshe has Bnei Gad and Bnei Reuven publicly commit to lead the armed conquest of Eretz Canaan as a necessary precondition to their taking possession of the lands of Sichon and Og. Assuming that they will hold up their end of the bargain, Moshe Rabbeinu then distributes and divides the lands of Sichon, king of the Emori, and Og, king of the Bashan, to the tribes of Reuven and Gad and half of the tribe of Menashe.

In Sefer Yehoshua, Yehoshua commends the tribes of Reuven, Gad and half of the tribe of Menashe for living up to their obligations. "Then Joshua summoned the Reuvenites, the Gadites, and the half-tribe of Menashe, and said to them, 'You have observed all that Moshe the servant of God commanded you, and you have obeyed me in everything that I have commanded you. You have not forsaken your kinsmen through the long years down to this day, but have faithfully observed the command of God, your Lord. Now God, your Lord, has given your kinsmen respite, as He promised them. Therefore, turn and go to your homes, to the land of your holdings beyond the Jordan that Moshe, the servant of God, assigned to you...'"<sup>27</sup> For seven long years, Reuven, Gad and half of the tribe of Menashe are on the front lines of Bnei Yisrael's conquest of Eretz Canaan.<sup>28</sup>

While at war for seven years, however justified, they were engaged in the killing of people. No matter how spiritually inclined an individual is, the constant exposure to the killing of other people likely had a psychological impact on those involved in the war, especially those on the front lines.<sup>29</sup> The impact of that effect was only exacerbated by the fact that in those days war

was conducted by hand to hand combat, in close proximity to the enemy which one was killing. The witnessing of and engaging in bloodshed likely left a scarring impact on the combatants that might have more broadly diminished the value of life in their eyes. When they returned home after completing their commitment, they brought that problematic attitude back home with them. That cheapening of life permeated their culture and became imbedded in their society and therefore "in Gilead murderers are common ( בגלעד שכיחי ) רוצחים."<sup>18</sup> The possible mitigating factor for the next generation would have been their exposure to the Divine and a close relationship with God.<sup>29</sup> That is because it puts emphasis on and brings to the forefront the Godly image of man (צלם אלוקים) which performs elevates the sanctity of human life. Unfortunately, as noted above, their choice to settle on the eastern side of the Jordan River placed them outside of the Land of Israel and so far away from the Mishkan or Mikdash, the spiritual center of Bnei Yisrael. This distance perhaps left them bereft of this possibly offsetting or mitigating remedial counter-trend. Therefore, the next generation grew up in the shadow of this societal indifference to life and the problem persisted on the eastern side of the Jordan River.

Experience with and exposure to evil, justified or unjustified, wears down the protective layers that we have and leaves us exposed to those deleterious influences. Whether encountering it personally or simply being exposed to its images or glorification, it allows those corrupted perspectives and immorality to seep into our inner core. Of course, avoiding that exposure is the best remedy, but when inevitable, the strengthening of our spirituality and connection to God can serve to anchor us and provide us with the resilience to possibly withstand or offset these negative influences. We must be keenly aware of these damaging influences and do our utmost to rid ourselves of them in order not to allow them to become embedded in our personality or become the norms of the fabric of our society.

Shabbat Shalom

<sup>27</sup> וַיִּקְרָא יְהוֹשֻׁעַ לְרְאוּבֵנִי וְלְגָדִי וְלַחֲצִי מְטֵה מְנַשֶּׁה וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אַתֶּם שָׁמַרְתֶּם אֶת כָּל־אֲשֶׁר צִוָּה אֲתָכֶם מֹשֶׁה עַבְדִּי יְהוָה וְשָׁמַרְתֶּם אֶת־מִצְוֹתַי לְכָל־אֲשֶׁר־צִוִּיתִי אֲתָכֶם לֹא־עֲזַבְתֶּם אֶת־אֲחֵיכֶם זֶה יָמִים רַבִּים עַד הַיּוֹם הַזֶּה וְשָׁמַרְתֶּם אֶת־מִשְׁמַרְתִּי מִצְוֹת יְהוָה וְעַתָּה הַיּוֹם יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֶל־אֶרֶץ אַחַזְתֶּכֶם אֲשֶׁר נָתַן לָכֶם מֹשֶׁה עַבְדִּי יְהוָה בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן: (יהושע כב, ט-ד)

<sup>28</sup> וַיִּקְרָא יְהוֹשֻׁעַ בְּנֵי־נוּן אֶל־הַכֹּהֲנִים וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם שְׂאוּ אֶת־אֲרוֹן הַבְּרִית וְשַׁבְעוּ כֹהֲנִים יִשְׂאוּ שְׁבַעַה שׁוֹפְרוֹת יוֹבְלִים לִפְנֵי אֲרוֹן יְהוָה: וַיֹּאמֶר אֶל־הָעָם עֲבְרוּ וְסָבוּ אֶת־הָעִיר וְהַחֲלוּץ יַעֲבֹר לִפְנֵי אֲרוֹן יְהוָה: וַיְהִי כַאֲמַר יְהוֹשֻׁעַ אֶל־הָעָם וְשַׁבְעוּ כֹהֲנִים נְשָׂאִים שְׁבַעַה שׁוֹפְרוֹת הַיּוֹבְלִים לִפְנֵי יְהוָה וְעָבְרוּ וְתִקְעוּ בַשּׁוֹפְרוֹת וְאֲרוֹן בְּרִית יְהוָה הֵלֵךְ אַחֲרֵיהֶם: וְהַחֲלוּץ הֵלֵךְ לִפְנֵי הַכֹּהֲנִים תִּקְעֵי הַשּׁוֹפְרוֹת וְהַמְאֹפֵף הֵלֵךְ אַחֲרָיו הָאֲרוֹן הֵלֵךְ וְתִקְעוּ בַשּׁוֹפְרוֹת: וְאֶת־הָעָם צִוָּה יְהוֹשֻׁעַ לֵאמֹר לֹא תֵרִיעוּ וְלֹא תִשְׁמָעוּ אֶת־קוֹלְכֶם וְלֹא יֵצֵא מִפִּיכֶם דְּבַר עַד יוֹם אֲמָרִי אֲלֵיכֶם הֲרִיעוּ וְהִרְעִיתֶם: וַיִּסָּב אֲרוֹן יְהוָה אֶת־הָעִיר הַקָּדוֹם וַיָּבֹאוּ הַמַּחֲנֶה

וְלִינוּ בְּמַחֲנֶה: וַיִּשְׁכֶּם יְהוֹשֻׁעַ בְּבִקְרָא וַיִּשְׂאוּ הַכֹּהֲנִים אֶת־אֲרוֹן יְהוָה: וְשַׁבְעוּ כֹהֲנִים נְשָׂאִים שְׁבַעַה שׁוֹפְרוֹת הַיּוֹבְלִים לִפְנֵי אֲרוֹן יְהוָה וְתִקְעוּ בַשּׁוֹפְרוֹת וְהַחֲלוּץ הֵלֵךְ לִפְנֵיהֶם וְהַמְאֹפֵף הֵלֵךְ אַחֲרָיו אֲרוֹן יְהוָה וְתִקְעוּ בַשּׁוֹפְרוֹת: (יהושע ו, יג-ו) \\\ והחלוץ יעבר – בני גד ובני ראובן היו עוברים לפנים, לפי שהיו גיבורים ומכים בזרוע חזקה, כמו שנאמר: וטרף זרוע אף קדקד (דברים לג, כ) (רש"י יהושע ו, יז)

<sup>29</sup> וַיֹּאמֶר דָּוִד לְשַׁלְמֵה בְנֵי אֵי הָיָה עִם־לִבִּי לְבָנוֹת בַּיִת לָשֵׁם יְהוָה אֱלֹהֵינוּ: וַיְהִי עָלַי דְּבַר־יְהוָה לֵאמֹר גֵּם לְרַב שְׁפָכְתָּ וּמִלְחָמוֹת גְּדוֹלוֹת עָשִׂיתָ לֹא־תִבְגַּה בַּיִת לְשִׁמִּי כִּי דְמַיִם רַבִּים שְׁפָכְתָּ אֶרֶץ לִפְנֵי: הַנְּהַלֵּךְ בְּנֵי גֵלָד לָךְ הוּא יְהִי אִישׁ מְנוּחָה וְהַנְּחוּתִי לוֹ מִכָּל־אֲוִיבֵיו מִסָּבִיב כִּי שַׁלְמָה יְהִי שְׁמוֹ וְשָׁלוֹם וְשָׁקֵט אָתָּן עַל־יִשְׂרָאֵל בְּיָמָיו: הוּא יִבְגַּה בַּיִת לְשִׁמִּי וְהוּא יְהִי־לִי לְבָן וְאֲנִי־לוֹ לְאָב וְהִינּוּתִי כְּפֹא מִלְכוּתוֹ עַל־יִשְׂרָאֵל עַד־עוֹלָם: (דברי הימים א כב, ט-ז)